

end der egentlig retfærdig kunde paalægges dem. Det maa være denne Tanke, der gaar derigjennem; ikke sandt? Maa jeg overfor denne Betragtning fremføre en Kjendsgjerning, der, som det forekommer mig, i højeste Grad maa nedslaa de Engstelser, der i den Retning ere fremkomne, og det er den, at man i de to frieste Lande, som vi kjende, nemlig i Schweiz og i Amerika, ikke kan sige, at Formuen flygter, uagtet saavel det politiske som det kommunale Liv der hvile paa et ganske anderledes frit Grundlag end herhjemme. Det vil befindes, at man i begge disse Lande har omtrent Verdens rigeste Mænd; der er i det lille Land Schweiz maaſte forholdsvis flere Millionærer, uagtet de ikke ere store Eiendomsbesiddere, end i noget andet Land i Europa. Saaledes kan man ikke sige, at Formuen flygter der, hvor det hele Liv grunder sig paa den ligeligste Valgret og alle deraf følgende Forhold med Hensyn til Beskæftning osv. Jeg kan tale derom, da jeg selv paa Stedet har søgt at skaffe mig Underretning i saa Henseende; men ganske vist til jeg ogsaa saadanne Meddelelser, som gik ud paa, at der var nogle Tilfælde, hvori man ærlig sagde mig, at Formuen søgte at skjule sig, men man fandt den alligevel; den flygtede i alt Fald ikke, men den skjulte sig. — Jeg maa derefter tillade mig en Bemærkning overfor det ærede Medlem for Præsts Amts 1ste Valgkreds (Scavenius). Det ærede Medlem klagede over, at Skatteyderen blev parteret i mange Stykker; dette ligger nu i den ganske simple Eiendommelighed, at vi her hos os have Landet delt i Kommuner. Hvis Skatteyderen kunde indskrænke sig til en enkelt Kommune, saa blev han jo ikke parteret, men da vedkommende Skatteyder har en Lendents til at udstrække sig over mange Kommuner, saa maa han finde sig i at blive parteret; det er deri, det ligger. Man kan ikke forlange, at Skattekredsen skal danne sig efter Skatteydernes større eller mindre Omfang. En ganske almindelig Udtalelse, som man hører, er den, at naar man ude paa Landet vil sætte en Jorpagter i Skat, saa høre Vedkommende, der skulle sætte ham i Skat, altid følgende lille Sætning: Det er ganske umuligt at sætte denne Jorpagter høiere i Skat; thi han maa betale en saa umaadelig stor Jorpagtningsafgift til Gieren. Ja, saa faar Kommunen paa den Maade ikke Noget. Efter den Melodi gaar det gjennemgaende: Vi kunne ikke sætte ham i Skat, thi han maa betale en saa umaadelig stor Jorpagtningsafgift. — Der var nu en lille Bemærkning i Anledning af de faste Eiendomme, som jeg vilde tillade mig at fremkomme med overfor det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen). Det ærede Medlem har nemlig søgt at skaffe Lust i vore bundne Eiendomme, vore faste, men bundne Eiendomme, det vil sige Lehn og Stamhuse. Hvorvidt og hvor lang Udsigten er til at komme dertil, skal jeg lade være usagt. Hans Bestræbelser gaa

ud paa at skaffe Lust i dem, men inden vi nu naae hen til det Maal, som det ærede Medlem tilsigter, forekommer det mig, at Regjeringen og vedkommende Lehn- og Stamhusbesiddere samt ogsaa det ærede Medlem vilde tjene os i at gaa ind paa en lille, men nyttig Overgangsforandring, som ogsaa vilde have sin store Betydning med Hensyn til Skatteforholdene her i Landet. Det er den, at skulle vi gjennem Staten ved bundne Eiendomme opretholde større samlede Godser, som ikke kunne adskilles, og skal Staten holde sin Haand derover, vilde det saa ikke være rigtig, om der kom en Lovgivningsbestemmelse, som fastsatte, at disse af Staten opretholdte bundne Godser altid skulle besiddes af en Linie, som vilde tage Ophold paa dem. Jeg veed ikke, om Alle forstaa min Tanke; at der altid skulde være en af Linjerne, der skulde bo der, thi det forekommer mig, at naar den Slags af Staten opretholdte Godser skal forsvares ligeoverfor Samfundet og det Offentlige, maa det kun være paa den Maade, at Besidderne ved deres Nærvarelse og ved at have Raad til Noget, som andre Medborgere ikke have Raad til, kunne komme den Egn og den Kreds til Gode, hvor deres Eiendom ligger, medens en Ophoben, i Kraft af Familieforhold, paa enkelte Hænder af den Slags Godser fører til, at en stor Statterdyr bliver i meget høj Grad parteret ved denne Lov, naar han har et saadant Omfang, at han sluger betydelige Stamhuse, Lehn m. m. Skete dette, som jeg her taler om, vilde det ikke være saa vanskeligt at faae adskillig Skat ud, som det nu næsten er umuligt at faae ud. — Det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Anker) og for Præsts Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) nævnte — det er mærkverdigt nok, at de kunde komme dermed i vore Dage — Næringsstaten. Nu have vi for nogen Tid siden, om just ikke givet en fuldstændig Næringsfrihed, saa dog gjort et betydeligt Skridt i Retning af fri Næring, og en ligefrem retfærdig Følge deraf maatte det da være, at man ophævede al særlig Næringsstat. Men saa komme de ærede Medlemmer og tale om, at vi skulde have den gode gamle Næringsstat igjen. Jeg kan ikke forklare dette anderledes, end at de i dette som i andre Punkter maa staa paa et noget forældet Standpunkt. Men det ligger ogsaa deri, at vi have faaet Forsætningen saa nylig, at der er meget saa Mennesker her i Landet, som i Sandhed vilde følge med denne Grundlovs Forskrifter, isølge hvilken vi sidde og arbejde her. Vi komme næsten ikke af Stedet; det er sagt mange Gange, at vi have Grundloven af 5te Juni 1849 — den gennemsete —; men hver Gang vi ville bringe nogle af Grundsatningene deri ud i Livet, møde vi en Modstand. Hvis man ikke reiste denne Modstand imod os, kunde vi meget let faae dette og mange andre Forhold rettede, som vi nu finde Vanskelighed ved at faae